

Türk Dil Kurumu
23-24 Eylül 1964 günlü
Yönetim Kurulu Tutanak
Özeti

23 Eylül 1964
Birinci Birleşim
Birinci Oturum
perşembe saat : 10.30

Toplantıda bulunanlar : Dr. Mehmet Ali Ağakay, Doç. Dr. Bediâ Akarsu,
Sabahattin Kudret Aksal, İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Selâh Birsâl,
Prof. Dr. Sadettin Buluç, Ord. Prof. İlhamî Cıvaoğlu, Fazıl
Hisnî Dağlarca, Hikmet Dizdaroğlu, Baha Dürder, Prof. Hasan Eren,
Doç. Dr. Muharrem Ergin, Tahir Nejat Gencan, Prof. Dr. Macit
Gökberk, Enver Naci Gökşen, Orhan Şaik Gökyay, Orhan Hançerlioğlu,
Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu, Uluğ İğdemir, Prof. Fahir İz, Ağâh
Sırrı Levend, Prof. Dr. Hasibe Mazođlu, Prof. Dr. Melâhat Özgü,
Cahit Öztelli, Prof. Dr. Samim Sinanoğlu, Dr. Mehmet Tuğrul,

Toplantıda bulunmayanlar : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Ahmet Ataş, Prof. Dr.
Selâhattin Batu, Behçet Kemal Çağlar, Samim Kocagöz, Prof. Dr.
İsmet Sungurbey, Haldun Taner, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof.
Sunut Kemal Yetkin.

Özünü bildirenler : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Selâhattin Batu, Behçet
Kemal Çağlar, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof. Sunut Kemal Yetkin.

Başkan : Ağâh Sırrı Levend

İkinci Başkan: Ord. Prof. Dr. İlhamî Cıvaoğlu

Başkan : Ağâh Sırrı Levend

Çoğunluk olduğundan Başkan Ağâh Sırrı Levend toplantıyı açtı. Yönetim Kurulunun 16-18 Mayıs 1964 günlü geçen toplantı tutanak özeti okunarak kabul edildi.

Başkan Ağâh Sırrı Levend, yeni tüzüğün 21. maddesini okutarak özrü olmadan beş oturma gelmeyen Yönetim Kurulu üyelerinin üyelikten çekilmiş sayılacağını hatırlattı. Yönetim Kurulu üyelerine daha dikkatli olmalarının rica edilmesi uygun görüldü.

Bundan sonra gündemin ikinci maddesine geçildi.

Sayman Üyenin mazereti dolayısıyla Saymanlık raporunun daha önce okunmasına karar verildi.

1- Sayman Üye Uluğ İğdemir Saymanlık raporunu okudu.

a) Kurumun mali durumundan duyulan kavanç belirtildi.

b) Kurumun amacının para bitiktirmek olmadığı gelecek Kurultaydan yetki istenerek, artan paranın davamız uğruna harcanması dileğinde bulundu.

c) Sözlüklerde öğretmen ve öğrencilere bir indirim yapılması için Yürütme Kuruluna yetki verilmesine karar verildi.

Sayman Üyenin raporunun tümü oya sunulurak kabul edildi.

2- Genel Yazman yerine Hikmet Dizdaroğlu Genel Yazmanlık raporunu okudu.

Bu rapor ile :

a) Tüzüğün yeni şekli ile değişen eski maddelerin Ankara Valiliğine bildirildiği ve yakında yeni tüzüğün bastırılacağı,

b) Kurultay görüşmeleri üzerinde gazetelerde çıkan yanlış haberlere açıklamalar gönderildiği bildirildi.

c) Yönetim Kurulunun 11 Temmuz 1964 toplantısında satın alınması karar verilen İş Bankası kurucu hisse senetlerinden 12 hisse senedinin 6500'er liradan karşılığı 78.000 lira ile borsa resmi 507 liranın bütçe arttırımından ödendiği açıklandı.

ç) Kitaplığa yaptırılan kitaplık rafları ve dolaplar hakkında bilgi edinildi.

d) 900 lira ve % 35 zam aylığı bulunan ve bu aylığı üç yıl alan çalışması memnunluk verici olan kadrosu da bulunan Emel Vardarlı'nın aylığının 1000 lira ve % 35 zamma yükseltilmesi onandı.

e) 1964 yılı iznini kullanarak döndükten kısa bir süre sonra izinsiz ve habersiz olarak görevini bırakıp giden daktilo Ayten Şamar'ın görevine son verilmesi işlemi onandı.

f) 16 Mayıs 1964-11.8.1964 arasında değeri 35.521 lira olan 5755 kitap bağışında bulunulduğu bildirildi; kabul edildi.

g) Bu yıl başından beri Kurumla ilgili kişilere kitap göndermek için açılan kartlar hakkında bilgi verildi.

h) Diyarbakır'da düzenlenen Ziya Gökalp gününde Kurumu temsil etmek ve bir konuşma yapmak üzere Baltacıoğlu'nun gönderilmesine karar verildi.

1) Tanıtma Yayınları için yeniden bir komisyon seçilmesi ve bu komisyonun üç kişi olması uygun görüldü. Dizdaroğlu, Öztelli, Birsal oya sunulurak kabul edildi.

1) Besim Atalay'ın Kurum aleyhine yazdığı yazı ve verilen cevap okunarak tartışıldı. 15 yıldır Kurum'a karşı olan bu kişinin onur kuruluna verilip verilmemesi üzerinde tartışıldı. Sonunda, bundan sonra nasıl hareket edeceğinin ve nasıl bir cevap vereceğinin izlenmesi ve gereğinin yapılması Yürütme Kuruluna bırakıldı.

3- Derleme-Tarama Kolu raporunu Cahit Öztelli okudu.

a) Atasözlerimiz ve Deyimlerimiz kitabı hakkındaki rapor olumlu olduğundan, Derleme Sözlüğünün II. cildi ile Tarama Sözlüğünün II. cildi ise birinci ciltlerinin devamı olduğundan (ayrı bir rapora gereklik görülmeyerek), her üç eserin basılmasına karar verildi.

Başkan : Ağâh Sırrı Levend

Başkan çoğunluk olduğunu bildirerek toplantıyı açtı.

Derleme-Tarama Kolu raporu üzerinde görüşmelere devam edildi.

ç) Derleme-Tarama Kolu raporundaki bölge atasözleri üzerinde bilgi ve açıklamalar istendiğinden bu görüşmelerin de Aksoy'un cevaplandırabilmesi için gelecek toplantıya bırakılmasına karar verildi.

Derleme-Tarama Kolu raporunun tümü oya sunulurak kabul edildi.

4- Terim Kolu Başkanı Hikmet Dizdaroğlu kol raporunu okudu.

Hukuk, tiyatro, edebiyat, spor terimleri sözlükleri üzerinde konuştu ve hazırlanacak eserlerin gecikme sebeplerini açıkladı. Üyeler bu konulardaki görüşlerini bildirdiler. Yapılan tartışmalar sonunda :

a) Terim sözlükleri için seçilen yazardan önce örnek alınması ve konunun özelliğine göre gerekirse için kısımlara bölünüp sözleşmeler yapılması önerildi. Oya sunulurak kabul edildi.

b) Sözleşmede belirtilen süre içinde eser hazırlanmamış olursa durumun Yönetim Kuruluna bildirilmesi ve Yönetim Kurulunca bir karar verilmesi oya sunulurak kabul edildi.

5- Sözlük Kolu raporunu Öztebli okudu.

a) Yeni Türkçe Sözlüğe alınacak kelimelerin ölçüsünün ne olacağı üzerinde tartışıldı.

Sinanoğlu'nun çalışmalarına yardımcı bir denetleyici kurulu kurulması düşüncesi ileri sürüldü. Bu konuda karara varılması ertesi günkü toplantıya bırakıldı.

24/9/1964 cuma günü saat 10.00 da toplanmak üzere oturuma son verildi.

Türk Dil Kurumu
23-24 Eylül 1964 günlü
Yönetim Kurulu Tutanak

Özeti

24 Eylül 1964
İkinci Birleşim
Birinci Oturum

cuma saat: 10.00

Toplantıda bulunanlar : Dr. Mehmet Ali Ağakay, Doç. Dr. Bedia Akarsu,
Sabahattin Kudret Aksal, Prof. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Salâh
Birsal, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Ord. Prof. İlhami Cıvaoğlu,
Fazıl Hisnü Dağlarca, Hikmet Dizdaroğlu, Baha Dürder, Prof. Dr.
Hasan Eren, Doç. Dr. Muharrem Ergin, Tahir Nejat Gencan, Prof. Dr.
Macit Gökberk, Enver Naci Gökşen, Orhan Şaik Gökyay, Orhan Hançer-
lioğlu, Prof. Dr. Vecihe Hatiboğlu, Uluğ İğdemir, Prof. Dr. Fahir
İz, Ağâh Sırrı Levend, Prof. Dr. Hasibe Mazlıoğlu, Prof. Dr.
Melâhat Özgü, Cahit Östelli, Prof. Dr. Samim Sinanoğlu, Dr. Mehmet
Tuğrul.

Toplantıda bulunmayanlar : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Ahmet Ateş, Prof. Dr.
Selâhattin Batu, Behçet Kemal Çağlar, Samim Kocagöz, Prof. Dr.
İsmet Sungurbey, Haldun Taner, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof.
Suut Kemal Yetkin.

Üzrünü bildirenler : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Selâhattin Batu, Behçet
Kemal Çağlar, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Başkan : Ağâh Sırrı Levend

İkinci Başkan : Ord. Prof. Dr. İlhami Cıvaoğlu

Başkan Ağâh Sırrı Levend

Çoğunluk olduğu görüldüğünden Başkan Ağâh Sırrı Levend toplantıyı açtı. Sözlük Kolu raporu üzerinde konuşmalara devam edildi.

a) Yeni Sözlük çalışmalarını denetlemek ve Yönetim Kuruluna rapor vermek üzere bir komisyon kuruldu ve bu komisyona Eren, Tuğrul, Mazıoğlu, Ağakay seçildi.

b) Taranacak edebî eserlerin tesbitine geçildi.

Bu eserleri seçmek için bir komisyon kurulmasına karar verildi ve komisyona Aksal, Gökyay, Gençan seçildiler. Taranacak eserlerin 30 adet olması kabul edildi. Bunların 1908 den bu yana olan eserlerden seçilmesi kabul edildi.

c) Türkçe Sözlüğün 4. baskısı hazırlıkları üzerinde açıklamalarda bulunuldu.

ç) Etimoloji Sözlüğü üzerinde bilgi edinildi.

d) Öğrenciler için Türkçe Sözlük yarışması sonunda Hamdi Olcay ve Beşir Göğüş'ün hazırladığı tek eserin 30/7/1964 te Kuruma teslim edildiği öğrenildi ve bu eseri tetkik etmek için bir komisyon kurulmasına karar verilerek komisyona Gençan, Cıvaoğlu, Gökyay, Cin, Gökşin seçildiler.

e) Eserin bir kopyasının Cıvaoğlu'na gönderilmesi ve Cıvaoğlu'nun diğer üyeleri haberdar etmesi uygun görüldü.

f) Türkçeden Farsçaya Geçmiş Kelimeler adlı eser hakkındaki raporlar okundu. Olumsuz oldukları öğrenildi. Üzerinde tartışıldı, sonunda eserin kabul edilmediği yazara bildirilirken raporlarda da gösterilen kusurların eksiklerin yumuşak bir dille belirtilmesi ve araştırmacının çalışmalarına devamını teşvik edici bir mektup yazılması kararlaştırıldı.

g) Resmî Yazışmalar Sözlüğü, Arapça-Türkçe Sözlük, Farsça-Türkçe Sözlük, Almanca-Türkçe Sözlük İngilizce-Türkçe Sözlük hakkında bilgi edinildi.

Sözlük Kolu raporu oya sunularak kabul edildi.

6- Yayın ve Tanıtma Kolu Başkanı Salâh Birsâl raporunu okudu.

a) Yeni yayınlar üzerinde görüldü. Türkçe düzyazı örnekleri adlı eser tenkit edildi. Kol Başkanı eserin ne gibi evreler geçirdiğini belirtti.

b) Basın İlan Kurumu aleyhine Danıştaya açtığımız davayı kazanmış olduğumuzdan artık ilân almakta olduğumuz bildirildi.

c) Basılmakta olan yapıtlar hakkında bilgi edinildi.

ç) Büyük Atatürk'ün Söylevinin bugünkü dile aktarılması işinin son bulduğu ve bu cildin 10 Kısımaya yetiştirilmesine çalışıldığı üzerine bilgi edinildi.

d) Radyo programları üzerinde tartışıldı. Çeşitli teklifler ile-ri sürüldü. Sonunda İstanbul radyo programlarını hazırlamak için bir kurul seçilmesine karar verildi. Kurula Hançerlioğlu, Aksal, Cıvaoğlu, Kutluk, Baltacıoğlu'nun seçilmesi kabul edildi.

Öğleden sonra saat 15.00 te toplanmak üzere oturuma son verildi.

Türk Dil Kurumu
23-24 Eylül 1964 günlü
Yönetim Kurulu Tutanak

Özet

24 Eylül 1964

İkinci Birleşim

İkinci Oturma

cuma saat: 15.00

Toplantıda bulunanlar : Dr. Mehmet Ali Ağakay, Doç. Dr. Bedîa Akarsu, Sabahattin Kudret Aksal, Prof. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Salâh Bırsel, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Ord. Prof. İlhamî Cıvaoğlu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Hikmet Dizdaroğlu, Baha Dürder, Prof. Dr. Hasan Eren, Doç. Dr. Muharrem Ergin, Tahir Nejat Gençan, Prof. Dr. Macit Gökberk, Enver Naci Gökşen, Orhan Şaik Gökçey, Orhan Hançerlioğlu, Prof. Dr. Vecîhe Hatiboğlu, Uluğ İğdemir, Prof. Dr. Fahir İz, Ağâh Sırrı Levend, Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu, Prof. Dr. Melâhat Özgü, Cahit Öztelli, Prof. Dr. Samim Sinanoğlu, Dr. Mehmet Tuğrul.

Toplantıda bulunmayanlar : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Ahmet Ateş, Prof. Dr. Selâhattin Batu, Behçet Kemal Çağlar, Samim Kocagöz, Prof. Dr. İsmet Sungurbey, Haldun Taner, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Özrünü bildirenler : Ömer Asım Aksoy, Prof. Dr. Selâhattin Batu, Behçet Kemal Çağlar, Prof. Dr. Nermi Uygur, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Başkan : Ağâh Sırrı Levend

İkinci Başkan: Ord. Prof. İlhamî Cıvaoğlu

Başkan : Ağah Sırrı Levend

Başkan Ağah Sırrı Levend çoğunluk olduğunu bildirerek oturumu açtı.

Yayın ve Tanıtma Kolu raporu üzerinde görüşmelere devam edildi.

e) Ödüller ve ödül yönetmeliği üzerinde görüşüldü. Yönetmeliğin 13. maddesinin son fıkrasının sorumluluğu seçiciler kurulunun bütün üyelerine yüklediği, şleri sürdürüldü ve ödül kazanan eserleri seçenlerin adlarının açıklanmasının doğru olacağı üzerinde duruldu. Sonunda 13. maddenin son fıkrasının kaldırılması teklifi oya sunularak kabul edildi.

f) Ödül yönetmeliği üzerinde görüşmelere devam edildi. Bu ara Cıvaoğlu ve Sinanoğlu, ödül yönetmeliğinin 13. maddesinin son fıkrasının bu kadar hızla kaldırılmasına ilerde bazı sakatlıklara sebep olabilir düşüncesiyle karşı olduklarını önererek karara geçmesini istediler.

g) Hançerlioğlu'nun kabul edilen teklifinin hukukî bir mahzuru olup olmadığının Yürütme Kurulunca tetkikine ve bundan sonra tatbiki teklifi oya sunularak kabul edildi.

h) Seçiciler kurulu için ücret takdiri görüşüldü. Her üye için eskisi gibi 300 net verilmesi kabul edildi.

Dağlarca yazı kurulu üyelerinin eksilmiş bulunması dolayısıyla yeni bir yazı kurulu seçilmesini önerdi. Bazı açıklamalar ve tartışmalardan sonra Yetkin, Birsel, Özgü, Batu, Mazlıoğlu'nun yeterli olduğu görülmek üzere yeniden seçim yapılmasına yer olmadığı kabul edildi.

Yayın ve Tanıtma Kolu raporu oya sunularak kabul edildi.

7- Gramer Kolu Başkanı Hatiboğlu raporunu okudu.

a) Gramer terimleriyle ilgili 15 kitabın taranıp 1500 e yakın fiş çıkarıldığı ve bu fişlerin hazırlanışı hakkında bilgi edinildi.

b) Çevrilmesi kararlaştırılmış olan eserler üzerinde tartışıldı.

Şamhal'ın Türkçeye çevirmiş olduğu Kononov gramerinin ikinci denetlenmesinin Hasan Eren'e verilmesi kabul edildi.

c) Hamza Zülfikar'ın Kars ve yöresinden teyple 7 bant dil malzemesi topladığı ve bu malzemenin kolca değerlendirilerek yayınlanacağı açıklandı.

d) İmlâ Kılavuzu çalışmalarının son evreye getirildiği ancak oyla sonuçlandırılması gereken dört maddenin Yönetim Kuruluna getirilmesinin uygun olduğu bildirildi.

1- Sao mı?	saç mı?
2- Spör mu?	sipor mu?
3- İcad etmek mi?	icadetmek mi?
4- olmayan mı?	olmayan mı?

Bu dört madde üzerinde Üyeler fikirlerini söylediler. Sonunda:

1- Haç-Hac ve At-Ad müstesna son harflerin sert olacağı kabul edildi.

2- Spor, gram, Tren gibi kelimelerin araya i,ı konmadan yazılması oya sunulurken kabul edildi.

3- İcad etmek, inad etmek gibi kelimelerin ayrı yazılması oya sunulurken kabul edildi.

4- Olmayan-olmayan oya sunulurken olmayan imlâsı kabul edildi.

Dürder, Gökşen, Ağakay, Baltacıoğlu, Özgü, Sinanoğlu, Cıvaoğlu "olmayan, görmeyelim" imlâsına muhalif olduklarını açıkladılar ve zapta geçirilmesini istediler.

8. Yönetim Kurulu üyelerinin türlü dilekleri üzerinde görüşüldü.

a) Akarsu her türlü sanat ve kültür yayınları için bir kol kurulmasını istedi,

b) Baltacıoğlu'nun dil konularını sanat ve estetik bakımından incelemek ve eleştirmek için bir komisyon kurulması hakkında verdiği ve Türk Dili dergisinde yayınlanan raporunu gelecek Yönetim Kurulunca konuşulmasını, aktörlere de ödül verilmesini,

Atatürk zamanında her yıl Dil Bayramlarında verilen ikramiyenin konusunun yeniden ele alınmasını istedi.

c) Maziöglu Kurumun başlıca ödevlerinden olan kelime yaratmak için ödevi bu olan dilci arkadaşlardan bir komisyon kurulmasını istedi.

d) Hançerlioğlu dileklerin gelecek toplantıya hazırlanıp getirilmesini ve tartışılmasını istedi; uygun görüldü.

Başkan Ağah Sırrı Levend üyelere başarılı çalışmalarından dolayı teşekkür ederek oturumu kapadı.

Ağakay	Akersu	Aksel	Baltacıoğlu
<i>Ağakay</i>	<i>Akersu</i>	<i>Aksel</i>	<i>Baltacıoğlu</i>
Birsel	Buluç	Çivaoğlu	Dağlarca
<i>Birsel</i>	<i>Buluç</i>	<i>Çivaoğlu</i>	<i>Dağlarca</i>
Dizdaroğlu	Dürder	Eren	Ergin
<i>Dizdaroğlu</i>	<i>Dürder</i>	<i>Eren</i>	<i>Ergin</i>
Gencan	Gökberk	Göksen	Gökay
<i>Gencan</i>	<i>Gökberk</i>	<i>Göksen</i>	<i>Gökay</i>
Hançerlioğlu	Hatiboğlu	İğdemir	İz
<i>Hançerlioğlu</i>	<i>Hatiboğlu</i>	<i>İğdemir</i>	<i>İz</i>
Levend	Maziöglu	Özgu	Öztelli
<i>Levend</i>	<i>Maziöglu</i>	<i>Özgu</i>	<i>Öztelli</i>
Sınanoğlu	Tuğrul		
<i>Sınanoğlu</i>	<i>Tuğrul</i>		